

ÎNCHEIERE

10 iulie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Microfinanțare „Creditbun” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Tatiane Bulat, Nicolae Plotean privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 31 mai 2018 OM „Creditbun” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatiane Bulat, Nicolae Plotean privind încasarea datoriei în mărime de 4473,47 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 28 decembrie 2016, între OM „Creditbun” SRL, în calitate de împrumutător și Tatiana Bulat, în calitate de împrumutat, a fost semnat contractul de împrumut nr.1859FY16, prin care împrumutătorul a acordat împrumutatului un împrumut în sumă de 5000 de lei pe un termen de 365 zile, cu scadența finală până la 28 decembrie 2017.

A susținut că conform pct. 2.4.3 din contract, restituirea împrumutului, plata dobânzii aferente și după caz a penalității și diferenței de curs este garantată de fidejutorul Nicolae Plotean, care este obligat solidar cu împrumutatul în fața împrumutătorului.

A invocat că la 28 decembrie 2016, de la casieria OM „Creditbun” SRL, Tatiana Bulat a ridicat suma de 4925 de lei, potrivit dispoziției de plată nr.1842 din 28 decembrie 2016, întrucât conform pct. 2.5.2 din contract, în cazul eliberării împrumutului în numerar prin casieria împrumutătorului, în vederea compensării cheltuielilor împrumutătorului de extragere a numerarului de la bancă, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului un comision în mărime de 1,5% din suma împrumutului eliberat. Comisionul poartă caracter nerambursabil și

se achită în ziua acordării împrumutului, prin reținerea acestuia din suma împrumutului acordat, cu ce împrumutatul este de acord.

A afirmat că conform pct. 2.3.1 al contractului, pentru utilizarea împrumutului, împrumutatul se obligă să plătească împrumutătorului dobândă în mărime de 0,27% zilnic, de la soldul zilnic al împrumutului, începând cu următoarea zi după acordarea împrumutului.

Potrivit pct. 2.9.2 al contractului, dacă împrumutatul nu achită în termen și în volum deplin plățile stabilite în conformitate cu condițiile prezentului contract, împrumutătorul calculează și percepe penalitate în mărime de 1,73 % de la suma totală a datoriei rămase pentru fiecare zi de reținere a plății.

A specificat că pct. 3.2 lit. a) din contract stabilește obligația împrumutatului de a achita împrumutătorului suma împrumutului primit, precum și alte plăți prevăzute de contract, în termenii și condițiile prezentului contract.

A comunicat că potrivit pct. 4.4.1 al contractului, corespondența trimisă pe adresa indicată în contract se consideră primită de către împrumutat.

A specificat că la data înaintării acțiunii în instanța de judecată, datoria constituie 3175,59 de lei - suma împrumutului restant și 1297,88 de lei – suma dobânzii care reiese din următoarele: 1) $3620,16 \times 0,27\% = 9,77$ lei zilnic $\times 213$ zile (28 mai 2017 – 27 decembrie 2017) = 2081,95 de lei (dobânda contractuală pentru perioada 28 mai 2017 – 27 decembrie 2017) - 693,99 de lei (277,26 de lei (dobândă achitată la data de 07 decembrie 2017) + 257,40 de lei (dobândă achitată la data de 25 decembrie 2017) + 159,33 de lei (dobândă achitată la data de 27 decembrie 2017) = 1387,97 de lei; 2) $3482,49 \times 0,27\% = 9,40$ lei zilnic $\times 2$ zile (27 decembrie 2017- 29 decembrie 2017) = 18,81 lei - suma dobânzii contractuale pentru perioada (27 decembrie 2017 – 29 decembrie 2017). Astfel, 1387,97 de lei + 18,81 lei = 1406,78 de lei (dobândă contractuală calculată în total) - 108,90 lei (dobândă achitată la data de 29 aprilie 2018) = 1297,88 de lei dobândă contractuală restantă.

A indicat că deoarece împrumutatul nu și-a onorat obligațiunile sale contractuale privind achitarea datoriei, dobânzii și a penalității, împrumutătorul a încercat să rezolve acest litigiu pe cale extrajudiciară, prin toate căile posibile, apeluri telefonice, mesaje telefonice, expedierea scrisorilor, atât pe adresa temporară a debitorului, cât și pe adresa de domiciliu a fidejursorului.

OM „Creditbun” SRL a solicitat încasarea de la Tatiana Bulat și Nicolae Plotean a sumei de 3175,59 de lei, ce constituie împrumutul restant și 1297,88 de lei, ce constituie dobânda contractuală restantă, iar în total suma de 4473,47 de lei, precum și cheltuielile de judecată privind achitarea taxei de stat în mărime de 270 de lei.

Prin hotărârea din 13 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de OM „Creditbun” SRL și s-a dispus încasarea de la Tatiana Bulat și Nicolae Plotean, în mod solidar, în beneficiul OM „Creditbun” SRL datoria conform contractului de împrumut în sumă de 4473,47 de lei, cheltuieli de citare în mărime de 105 de lei și cheltuieli de achitare a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Petru Răileanu, în interesele lui Nicolae Platon și s-a menținut hotărârea din 13 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, a constatat că hotărîrea primei instanțe este întemeiată și legală.

A stabilit ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la necesitatea admiterii acțiunii înaintată de OM „Creditbun” SRL și încasării în mod solidar de la Tatiana Bulat și Nicolae Plotean în beneficiul OM „Creditbun” SRL a datoriei în sumă de 4473,47 de lei. Or, precum a fost constatat, la baza raportului juridic obligațional în care se află părțile în litigiu, este contractul de împrumut nr.1859FY16, în temeiul căruia OM „Creditbun” SRL i-a acordat Tatiane Bulat suma de 5000 de lei cu titlu de împrumut pe un termen de 365 zile, cu scadența finală până la data de 28 decembrie 2017, contract care conține clauza (pct.2.4.3 din contract), potrivit căreia Nicolae Plotean a garantat restituirea împrumutului, plata dobânzii aferente și după caz a penalității și diferenței de curs, obligându-se în mod solidar cu împrumutatul în fața împrumutătorului.

A specificat că prin natura sa, raportul juridic obligațional este menit să producă efecte juridice, iar efectul general al oricărei obligații este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă, cu bună-credință, la locul și la momentul stabilit, a prestației la care acesta s-a obligat. Sub acest aspect, ținând cont de faptul că debitorul principal Tatiana Bulat, nu și-a onorat obligația de restituire a împrumutului și a plăților aferente acestuia, iar Nicolae Plotean în calitate de fidejutor s-a obligat în mod solidar cu aceasta față de OM „Creditbun” SRL, se consideră că ultimul este îndreptățit, în baza normelor de drept material enunțate, să solicite executarea prestației de plată a sumei în mărime de 4473,47 de lei de la aceștia.

A specificat că existența datoriei în mărime de 4473,47 de lei a debitorului principal Tatiana Bulat și a fidejutorului Nicolae Plotean față de OM „Creditbun” SRL se confirmă prin calculul datoriei anexat la materialele cauzei și desfășurat în cuprinsul cererii de chemare în judecată (f.d. 3, 12). Așadar, întrucât prin clauza de fidejusiune, fidejutorul Nicolae Plotean s-a obligat să execute integral obligația debitorului Tatiana Bulat față de OM „Creditbun” SRL dacă aceasta nu o va executa, prima instanță, corect a încasat datoria și dobânda aferentă în temeiul contractului de împrumut, în mod solidar de la Tatiana Bulat și Nicolae Plotean.

La 25 aprilie 2019 Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea parțială a deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din 13 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri noi prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În susținerea recursului a indicat prevederile art. 432 alin. (2), lit. c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu decizia instanța de apel și a hotărîrii primei instanțe și a menționat că conform art.7 alin. (1) din Legea nr. 256 din 09.12.2011 privind clauzele abuzive din contractele încheiate cu consumatorii, evaluarea clauzelor contractuale și decizia finală asupra faptului că acestea sunt sau nu recunoscute, ca fiind abuzive, se efectuează de către instanța de judecată. În acest sens, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, sarcina căreia constă în asigurarea interpretării uniforme a legislației europene, a decis că protecția recunoscută consumatorilor, prin Directiva 93/13 privind clauzele abuzive în contractele cu consumatorii, presupune ca instanța națională să poată verifica, din

oficiu, dacă o clauză a contractului dedus judecării are caracter abuziv (cauza Ferenc Schneider, C 137/08). Curtea a statuat că „în ce privește problema, dacă o instanță investită cu un litigiu, decurgând dintr-un contract încheiat între un comerciant și un consumator poate verifica, din oficiu, în ce măsură clauzele cuprinse în acest contract au caracter abuziv, trebuie constatat că sistemul de protecție introdus prin directivă pornește de la premisa, potrivit căreia consumatorul se află, din punctul de vedere al echilibrului contractual și al forței de a negocia, într-o poziție dezavantajoasă față de comerciant și deține un nivel mai scăzut de cunoștințe față de acesta, ceea ce duce la acceptarea unor clauze prestabilite de comerciant, fără posibilitatea de a influența conținutul acestora”.

De altfel, adoptarea unei legislații speciale privind protecția consumatorului, cum este Directiva 93/13/CEE, la nivel european, precum și Legea nr. 256 din 09.12.2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, la nivel național, a fost făcută tocmai în scopul de a proteja pe consumatori, la încheierea contractelor, inclusiv și a contractului de credit/împrumut cu organizațiile de microfinanțare.

Dat fiind faptul că problema clauzelor în contractele încheiate cu consumatorii este una de actualitate în Republica Moldova, consideră că este de interes de analizat comportamentul organizațiilor de microfinanțare, la includerea în contractele de împrumut a clauzei de încasare a unor comisioane, în legătură cu încheierea contractului. Venind în întâmpinarea problemelor privind clauzele abuzive, legiuitorul european a încercat armonizarea, la nivelul Uniunii, a legislațiilor statelor membre, stabilind criterii directe și indirecte de determinare a situațiilor, în care drepturile consumatorului se consideră a fi încălcate. De asemenea, Uniunea Europeană a luat măsuri, în scopul creșterii gradului de transparență, prevăzând în acest sens un set de informații, pe care creditorii trebuie să le furnizeze consumatorului.

Aceste informații precontractuale se referă, în principal, la durata contractului de credit, rata dobânzii aferente creditului, dobânda anuală efectivă, costul total al creditului, cheltuielile legate sau impuse de contract, drepturile consumatorilor, consecințele întârzierii plății, valoarea, numărul și periodicitatea plăților.

Dat fiind situația de fapt existentă în tot sistemul de microfinanțare, adică impunerea de către toate organizațiile de microfinanțare a unor contracte preformulate, nenegociabile, consumatorii nu au posibilitatea reală să ia cunoștință, la data semnării contractului, de amploarea și de componenta riscului la care s-au expus, care sunt factorii ce le vor influența creditul, ce costuri, comisioane ar putea să le fie puse în sarcină, după semnarea/acceptarea contractului etc., într-o asemenea manieră, încât să poată refuza contractul. Nu se poate admite argumentul că, odată semnat/acceptat un contract, acesta îi este opozabil consumatorului, indiferent dacă este legal, nul sau abuziv.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că posibilitatea instanței de a examina, din oficiu, caracterul abuziv al unei clauze, reprezintă un mijloc adecvat atât pentru a atinge rezultatul prevăzut la art.6 din Directiva 93/13/CEE din 5 aprilie 1993, privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, și anume, faptul ca respectivele clauze abuzive să nu creeze obligații pentru un consumator individual, cât și pentru a contribui la realizarea obiectivului prevăzut la art. 7 din această directivă, din moment ce o astfel de examinare poate avea un

efect disuasiv care contribuie la încetarea folosirii clauzelor abuzive, în contractele încheiate de un comerciant cu consumatorii (Hotărârea din 21 noiembrie 2002, Cofidis, pct.32).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (cauza Hirvisaari vs Finlanda).

A susținut că, instanța de apel și instanța de fond au soluționat eronat litigiul în cauză și au interpretat eronat prevederile legale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces conform scrisorii de însoțire la 19 martie 2019 (f.d. 90), și a fost recepționată de către recurent la 01 aprilie 2019 (f.d. 92).

Prin urmare, recursul declarat de Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, la 25 aprilie 2019 a fost depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod

flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, paragraf.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, paragraf.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, paragraf.45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, paragraf.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Nicolae Plotean, reprezentat de avocatul Petru Răileanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh